

kifolyása volt, mutatja az is, hogy 1868-ban újra megválasztották alispánnak és 1871. évi december végén ismét alispánná lett.

A következő évben már még magasabbra emelte a közbizalom: 1872. évben ugyanis a kölesdi kerület országgyűlési képviselővé választotta őt, ki szülőmegyéjét a közigazgatás terén oly kitűnően szolgálta és annak oly nagy szolgálatakat tett, hogy most a törvényhozás terén is érvényesítse gazdag ismereteit és tapasztalatait.

Innen kezdve folytonosan a nevezett kerületet képviseli az országgyűlésen, melyen már a negyedik cycluson át működik mint képviselő. 1875-ig a Deákpártnak volt elvszilárd tagja s a fusiókor belépése által a szabadalvi pártba, ennek legjobberőit gyarapítá.

Tagja és elnöke 1872. óta a kérvényi bizottságnak; 1874-ben tagja volt a közigazgatási bizottságnak is. Tagja volt továbbá a Tisza Kálmán által 1880-ban egybehívott közigazgatási enquête-nek is, melyben az ország legkitűnőbb, legtapasztaltabb s legnevesebb közigazgatási capacitásai találkoztak s az ország kiváló érdeklődése mellett vitattak meg nagyfontosságú kérdéseket.

Végül tagjául választatott a fumei kérdésben működött bizottságnak és tagja az országos földadó bizottságnak is. És mind ezek tetejében Gorové István halála óta, kit hosszú betegeskedése alatt az elnöki tisztségen helyettesített, elnöke a nemzet többségét képező országgyűlési szabadalvi pártnak. Tehát nemcsak megyéjében volt tekintély, hanem azzá lett az országos ügyek, a törvényhozás terén is, hol igen kiváló és tekintélyes állásokat és tisztségeket töltött és tölt be. Mint pártelnök, ritka tapintattal és körültekintéssel viszi hivatalát. Figyelme kiterjed nemcsak minden fontos mozzanatra, de minden apróbb momentumra is, a melyek azonban a politikai- és párt-életben igen jelentékeny dolgok szoktak lenni.

Zsilinszky Mihály.

Zsilinszky Mihály született B.-Csabán 1838. máj. 1-én. Elemi tanulmányait szülővárosában és Orosházán, a gymnasiumot Szarvason, akadémiai és egyetemi tanulmányait Budapesten, Halleban és Berlinben végezte. Látkörének szélesbitése céljából utazásokat tett Németországban, Svájcban, Francia- és Olaszországban. A két előbbi országban a tanügyi viszonyokat tanulmányozta; a két utóbbiban pedig kiválóan a műtörténelmi emlékek foglalták el figyelmét. Tapasztalatainak és komoly tanulmányainak eredményeit közölte is részint az időszaki sajtóban, részint pedig önálló irodalmi dolgozatokban. A porosz és svájci középiskolákról, valamint hazai tankönyvekről több birálatos dolgozat jelent meg tőle.

Már a gymnasialis tanfolyamon kiváló előszeretettel foglalkozott a magyar irodalommal és történelemmel; budapesti iskolázása azon időre esvén, midőn a Bach-korszak végén a Kazinczy- és Széchenyi-féle ünnepélyek felvillanyozták az elnyomott nemzetet, és midőn a protes-

tansok az egész ország lelkes támogatása mellett ellentállottak az úgynevezett császári patensnek, a napirenden volt tüntetéseknél és rendőrileg szétkergetett fáklyás-meneteknél Zsilinszky is ott lelkesedett, ott küzdött azon ifjak között, kik teljes tudatában voltak a nemzeti és felekezeti jog szentségének, és erősen biztak a jobb jövő bekövetkezésében.

1861-ben a békési ev. esperesség egyhangulag tanáruul hívta meg a szarvasi főtanodához, hol mint a magyar irodalom és történelem tanára, mint könyvtárnok, levéltárnok és az ifjúsági önképzőkörnek elnöke, tizenhárom évig működött. Hivatalos elfoglaltsága mellett iro-

Zsilinszky Mihály.

dalommal és művészettel foglalkozott. Szenvedélylyel rajzolgatott, festett és mívelte a zenét. Azonkívül könyveket irt és fordított, úgy hogy tanárságának minden évére egy-egy kötet megírása esik.

Legelső dolgozata volt: A egyetemmes történelem életirati vázlatokban, két kötet 1866-ban. Ezt követte: A m. költészet és szónoklat kézikönyve; a költői és prózai irány elméletének rövid vázlatja, a magyar irodalom remekeinek műnemek és fajok szerint rendezett válogatott példáival s az írók rövid

életirataival, 1868-ban. E mellett újjászervezte a több kiadást ért Dierner-féle Magyarország történelmét; közrebocsátotta és bevezetéssel ellátta Vajda Péternek »Buda halála« című hátrahagyott szomorujátékát; összegyűjtötte a »Kossuth-dalokat«; lefordította Lamartinenak 1848-ki forradalom történetét, és Leckynek híres munkáját »A felvilágosodás keletkezésének és befolyásának történelme Európában«; átdolgozta Horvitznak széptani pályanyertes munkáját »Széptani levelek« czime alatt. Önálló dolgozataiból kiemelendők: »A magyar hölgyek jellemrajzai«; Szarvas városának történelme és jelen viszonyainak leírása; a Széptan előcsarnoka; a ker. hit- és erkölcs tan stb.

A politikai viszonyok azonban Zsilinszkyt is elvonták a tanári pályától. A protestáns egyházban a pátens visszavonása óta új élet kezdődött. A kinevezett adminisztrátorok helyét rendszeren választott superintendensek foglalták el. Az egyházkerületi gyűléseken az ország legelőkelőbb prot. emberei kezdtek szerepelni, a kik Zsilinszkyt is a magok körébe vonták, mivel látták, hogy akar is, tud is dolgozni. Majd a megyei gyűléseken szólalt meg, mint balközépi polgár, hol nemcsak pártjabeliek, hanem a Békésmegyében akkoriban kisebbségben levő deákpárti főbb emberek figyelmét is magára vonta higgadt és mérsékelt előadásával. Tomcsányi József főispán és b. Wenckheim Béla miniszter voltak az elsők, akik Zsilinszkynek a magyar parlamentre való küldését sürgették. De ez csak akkor történt meg, mikor az országos fusió alkalmával Békésben is megszűnt a bal- és jobboldal közötti éles harc.

Zsilinszky nagy szolgálatokat tett a fuziónak »Békés« című lapjával, melyet akkoriban ő szerkesztett, s melynek annyi előfizetője volt, a mennyi sem azelőtt, sem azután nem volt egy békésmegyei lapnak sem. Békésmegyének nem volt olyan közérdeke, melyet Zsilinszky nem szolgált volna, ha kellett szóval, ha kellett, tollal. Ezért választotta őt meg 1875-ben a gyomai választókerület — Trefortnak egykori választókerülete — országgyűlési képviselőnek, mely minőségben két országgyűlési ülészakban oly eredménnyel működött, hogy őt endrődi választói, a tett szolgálatok elismerésül, aranytollal tisztelték meg.

Most szülővárosát, B.-Csabát képviseli. Parlamenti működése nem zajos. Csak akkor és ott beszél, a mikor és a hol szükség van rá. Az ország kulturális és anyagi érdekeinek előmozdításaért többször felszólt úgy az illető szakbizottságokban, mint a parlamenti ülésekben is. Az 1881-iki árvíz alkalmával sokat fáradozott vízzel elöntött kerületének megmentésén. Áttanulmányozta a békésmegyei Körös-szabályozás történelmét, és annak alapján kellő szakismerettel szólott a tárgyhöz. E részbeni cikkei napvilágot láttak a »Békésmegyei Lapok«-ban és külön lenyomatban is e cím alatt: »Árvízveszély és szabályozás Békésmegyében«. A szakférfiak elismerőleg nyilatkoztak e tanulmányáról.

A középiskolai törvény körül tett munkásságán kívül meg kell még említenünk egy nagyobb szabású munkáját, mely eredeti kutatók alapján írva, eddig nagyobbára ismeretlen adatok által lesz érdekessé és tanulságossá, feltüntetvén a régi magyar országgyűlések vallásügyi tárgyalásait a reformatiótól kezdve. Most a II. kötet van sajtó alatt.

Már a fentebb feltüntetett irodalmi dolgozatai után, melyekhez pótlólag említenünk kell a »Békésmegyei Okmánytár« kiadását és a nyolcz kötetben kiadott »Békésmegyei régészeti és művelődéstörténelmi társulat Évkönyvét« is; az akadémia 1878-ban megválasztotta Zsilinszkyt tagjai közé. A békésmegyei kulturális mozgalomnak Göndöcs Benedekkel ő a legfőbb mozgatója. Alig van a fővárosban irodalmi egyesület, melynek tagja ne volna. — A jelen orsz. gyűlés III-ik ülészaka elején az elhunyt Péchy Jenő helyére a képv. ház jegyzőjének választott. Pártunk tudományosan képzett tagjainak egyike.